

AYHAN İNAL (1933-2021)*

Memur, Şair

Hatem TÜRK

Anahtar Kelimeler: Ayhan İnal, Modern Türk Edebiyatı, Akdağmadeni, Yozgat, 20. Yüzyıl Türk Edebiyatı

“Ayhan İnal, 16 Ağustos 1931 tarihinde Yozgat’ın Akdağmadeni ilçesinde dünyaya geldi. Nüfusa geç yazıldığı için elindeki nüfus cüzdanında doğum tarihi 7 Haziran 1933 olarak belirtilmiştir” (Tan 2001: 6). Altı kardeş olan Ayhan İnal, Ankara Vergi Dairesi memurlarından Nihat İnal’ın ve Pakize Aydoğan’ın çocuğudur. 1946’da Ankara Necatibey İlkokulu’nu, 1953’te Ankara Ticaret Lisesi’ni bitirdi. Daha sonra devlet memuru olarak çalışmaya başladı. 1956’da Cemile Bilginer’le evlenen Ayhan İnal, evliliğini 1969’da sonlandırdı. Bu evliliğinden Meral, Meltem ve Nihal adlarında üç kızı oldu. 1959’da Türkiye Çimento Sanayii Anonim Şirketine Dış Pazarlama Müdürü olarak çalışmaya başladı. 1980’de emekliye ayrıldı. Emekli olduktan sonra basın hayatına atıldı. 1989’da Güler Sunter’le evlendi.

Emeklilik sonrası basın hayatına atılan Ayhan İnal, Behçet Kemal Çağlar’la tanıştı. Bu tanışma İnal’ın hayatı için önemli dönüm noktalarından biri olmuştur. 1958-1961’de Türk Ocakları Genel Merkez Denetleme Kurulu Üyeliği’nde bulundu. Sonrasında Halkevleri Genel Yönetim Kurulu Üyeliği ve Denetleme Kurulu Başkanlığı (1972-1975) görevlerini üstlendi. “Kurumun düzenlediği birçok şairler şölenini yönetti” (Tan 2001: 7). Bunların yanında İLESAM ve 1978-1991 yılları arasında Türk Kooperatifçilik Kurumu üyeliği yaptı. 13 Şubat 2021 tarihinde vefat etti.

Araştırma-inceleme, anı, antoloji çalışmaları, birçok konuda makale kaleme alan Ayhan İnal’ın en çok üzerinde durduğu tür şiir olmuştur. Küçük yaşlarda şiirler yazmaya başlamış ve zamanını şiirle geçirmiştir. Bu durum kimi zaman ailesini endişelendirse de şiirlerinin başarılı olmasıyla ailesinin de desteğini almıştır.

“1950 yılında ilk şiiri *Kudret Gazetesi*’nde (Ankara) yayımlandı. Ayhan İnal’ın gerçek sanat hayatı böylece başladı. Şiirlerini gür ve duygulu bir sesle okuyor dinleyenleri hemen etkisi altına alıyordu. Özellikle milli konulardaki şiirleri kısa zamanda sevildi” (Tan Ağustos 1981: 40). Ayhan İnal için şiir, dertlerini paylaştığı bir arkadaş gibidir. Bir zaman sonra yaşamın anlamı hâline gelmiştir. Pek çok şiir kaleme almış ve bu konuda özenli davranmıştır. “Güzel şiir yazmasının yanında Tanrı vergisi gür ve ahenkli sesiyle hem kendi şiirlerini hem de beğendiği şairlerin şiirlerini okumasıyla da tanınmıştır. Ezber yeteneği çok güçlüdür. Şiirin ezbere okunduğu zaman güzelleşeceğini ve dinleyenlerin etkileyeceğine inanır. Yirmi dört saat şiir nefes alır, şiir nefes verir. Şairliği meslek edinmiştir, denilebilir” (Tan 2001: 8).

Şiir için; “Şiir benim hayatımdır dersem abartmış olmam. Şiir ve edebiyatta oldum olası bir sonsuzluk ve derinlik bulmuşumdur. Şiir olmasaydı; çileli hayatımın ağır yükü altında, maddeten ve manen çoktan ezilmiş olacaktım. Bence şiir; ruhun ebedî terennümüdür, benim içinse yaşama kaynağı” (İnal 1985: 4) diyen şair; şiirin hayatındaki önemine dikkat çekmiştir. Şiire âşık bir sanatçı olan Ayhan İnal için şiir hayatın asıl gayesidir: “[...] Şiir, eskimeyen yeniliktir, geleceğin türküsüdür. Şiir, ruhun sonsuzluğa kanat açmasıdır. Bu görüşümü “Şiir” adını taşıyan yedi beyitlik bir şiirimde daha derli toplu ifade etmeye çalıştım” (Kabaklı 2006: 396) diyerek bu konudaki görüşlerini açıklamıştır. Şiire bu derece önem veren şairin 8 şiir kitabı bulunmaktadır. İlk şiir kitabı *Gece Yarısı*’nı 1965’te yayımladıktan sonra *Yasak Sevgi* (1970), *Dostlarım* (1977), *Çöl Türküsü: Libya ve Kaddafi Destanı* (1979), *İstanbul’a Benziyorsun* (1985), *Bir Yağmur Sonrası* (1986), *Ölümsüzlük Türküsü* (1987) ve *Gönül Destanı* (1992) adlı şiir kitaplarını yayımlamıştır.

Ayhan İnal, Türk Kooperatifçilik Kurumu’nun “yayın organı *Karınca* (524-540. sayılar) ve *Kooperatifçilik* (49-54. sayılar) dergilerinin yazı işleri müdürlüğü ve Yayın Komitesi Başkanlığı görevlerinde bulundu” (Tan 2001: 7). *Size, Türk Yurdu, Halkevleri* ve *Antoloji* dergisinin yayın ve yazı işlerinde çalışmıştır. Şiirleri “*Defne, Milli Kültür, Kültür ve Sanat, Çağrı, Hisar, Türk Edebiyatı, Size, Bakış, Antoloji, Karınca, Kemalist Ülkü, Türk Yurdu, Halkevleri, Ajans-Türk...*” (Tan Ağustos 1981: 41) dergilerinde yayımlanan şair “*Defne* dergisinin de kurucularındandır” (İnal 1979: 63).

“Ayhan İnal’ın şiiri ‘alacakaranlık şiir’dir. Aydınlığa da karanlığa da yol verir. Birçok şiirinde duygular, düşünceler cıvılcıplak söylendiği izlenimini bırakır.” (Tan 2001: 17). Behçet Kemal Çağlar, Ayhan İnal’ın şiiri için *Yasak Sevgi*’nin ön sözünde “Ayhan İnal’ın bir şiirinde ‘Dört mevsim solmayan güller’ dediği sanat çiçekleridir. Ahmet Haşim ‘Bir Acem bahçesi bir seccade’ der. Ben de burcu burcu öz dil ve öz duygu kokan yerli şiirler için ‘Türk bahçesi’ diyorum. İşte Ayhan İnal’ın mısraları da böyle.” (İnal 1970: 5) demektedir.

Şairin *Dostlarım* adlı kitabının diğer eserlerinden bir farkı bulunmaktadır. Elli bir dostunun manzum portresinin bulunduğu bu kitap için şair “Amacım, zorlanmadan ve imkân nisbetinde manzum düzeyinde kalmamaya özen göstererek, dostlarımla en iyi tarafları ile, en belirgin özelliklerini ifadeye çalışmaktı” (İnal 1977: 5) demektedir. Samimi duyguların ön plana çıktığı bu manzum portrelerde Arif Nihat Asya, Behçet Kemal Çağlar, Emine Işınsoy, Gültekin Samanoğlu, Halide Nusret Zorlutuna, Halil Soyuer, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Şinasi Özdenoğlu ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu gibi pek çok önemli isim yer almaktadır.

“Ayhan İnal’ın duygu yüklü şiirleri sağlam kafiye yapısı, ölçüye tam uygunluk ve kelime ahengi dolayısıyla pek çok bestecinin ilgisini çekmiş ve Türk sanat müziği dalında bestelenmiştir” (Tan 2001: 69). Ayhan İnal, şiirleriyle yarışmalarda dereceler de elde etmiştir. Millî Türk Talebe Birliği’nin 1953’te yaptığı Fetih Şiirleri Yarışması’nda birincilik, *Tercüman* gazetesinin 1966’da yaptığı Büyük

Şiir Yarışması'nda üçüncülük ve Ege Üniversitesi'nin Cumhuriyet'in 50. Yılında düzenlediği Cumhuriyet ve Atatürk Şiiri yarışmasında da birincilik elde etmiştir (Tan Ağustos 1981: 41). *Ölümsüzlük Türküsü*'nde yer alan "Yunus'um" adlı şiiri ile Eskişehir Valiliğinin düzenlediği 1. Yunus Emre Şiir Yarışması'nda birinci olan şairin aldığı farklı ödüller de bulunmaktadır.

Ayhan İnal'ın şiirlerinden başka *Orhan Şaik Gökyay (Hayatı-Sanatı-Eserleri-Eserlerinden Seçmeler)* ve *Halil Soyuer (Hayatı ve Şiirleri)* adında iki ayrı araştırma-inceleme kitabı, İrfan Ünver Nasrattınoğlu ile birlikte hazırladığı *Destan Atatürk: Atatürk Şiirleri Antolojisi* adında antolojisi ve 2016'da yayımlanan *Sanat ve Siyasetten Portreler* adlı anı kitabı bulunmaktadır. Yazar, dergiciliğinin yanında ekonomi ve edebiyat alanında pek çok makalenin de sahibidir.

Kaynakça

İNAL, A. (1970). *Yasak Sevgi*. Ankara: Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii.

İNAL, A. (1977). *Dostlarım*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A. Ş.

İNAL, A. (1979). *Çöl Türküsü: Libya ve Kaddafi Destanı*. Ankara: Murat Matbaası.

KABAKLI, A. (2006). "Ayhan İnal". *Türk Edebiyatı*. C. IV. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları. s. 396.

TAN, N. (1981). *Ayhan İnal ve Şairliği*, Ankara: Ulucan Matbaası.

TAN, N. (2001). *50. Sanat Yılı'nda Ayhan İnal*. Ankara: Yücel Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

TAN, N. (Ağustos 1981). "Ayhan İnal". *Antoloji (Ayhan İnal Özel Sayısı)*. S. 8. s. 40-64.

* Bu madde, Hatem TÜRK, "Ayhan İnal", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ayhan-inal> adresinden Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü tarafından verilen izinle alınmıştır.